Jägareförbundets Viltprovtagare, besöksdag 7 juni 2012 på SVA

Information från SVA

Erik Ågren, Bitr statsveterinär, Enhet för patologi och viltsjukdomar, Statens veterinärmedicinska anstalt
Daniel Ligné, Bitr Riksjaktvårdskonsulent, Svenska jägareförbundet

Nyhet 2012!

Viltprovtagarna, en organisation inom Jägareförbundet

www.jagareforbundet.se/Viltet/Viltprovtagarna/
Ansvarig inom Jägareförbundet: Daniel Ligné

Samordning av insamling av prover från vilt

Avtal med SVA

Rätt prover

Rätt uppgifter med djuret

Ersättningar till länsföreningar

Viltprovtagarna, kontaktpersoner

www.jagareforbundet.se/Viltet/Viltprovtagarna/

Norrbotten	Niklas Lundberg
Västerbotten	Hans Geibrink
Jämtland	Magnus Hansson
Västernorrland	Magnus Hansson
Stockholm	Stephan Gäfvert
Uppsala	Pia Lundstedt
Södermanland	Roland Andersson
Västmanland	Christer Wallin
Gotland	Johan Thomsson
Örebro	Hans Boström
Värmland	Tomas Fröman
Gävleborg	Ulf Krantz
Dalarna	Jan Zackrisson
Östergötland	Lars Ståhl
Jönköping	Sture Nilsson
Kalmar	Germund Eriksson
V Götaland Väst	Göte Johansson
V Götaland Älvsborg	Bo-Erik Persson
V Götaland Skaraborg	Åke Johansson
Kronoberg	Rune Håkansson
Halland	Fredrik Jonsson
Blekinge	Sven-Erik Harrysson
Skåne	Krister Henriksson

Lokala nätverk jägare inom länen

Vidare arbete för att utveckla Viltprovtagarorganisationen
Kontaktpersonerna bygger inom länet upp vidare kontakter med lämpliga viltprovtagare, insamlare osv. Det kan vara rovdjursinventerare, naturbevakare eller andra redan aktiva som är intresserade och lämpliga att delegera uppgifter till.

För specifika insamlingar kan mer specialiserade jägare kontaktas – stövarjägare via stövarklubben för prover från harar, skydds- och eftersöksjägare för prover från trafikskadat vilt osv.

Information om Viltprovtagarnas kontaktpersoner ska meddelas av SVA till Länsstyrelsen, kommunernas miljö- och fauna-ansvariga m.fl., så långt det går. Så det ska finnas kunskap och kommunikation om viltprovtagareorganisationen och vad som pågår.

Övervakning av dvärgbandmask
Rävträckinsamling 2012

Övervakning dvärgbandmask 2012

Första uppdraget för Viltprovtagarna

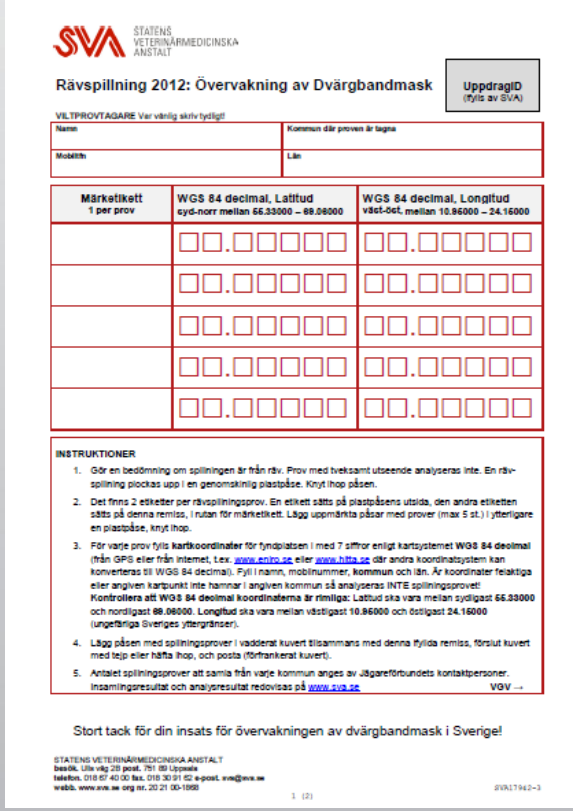

SVA STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

Rävspillning 2012: Övervakning av Dvärgbandmask

UppdragID (fylls av SVA)

VILTPROVTAGARE Var vänlig skriv tydligt!

Namn	**Kommun där proven är tagna**
Mobiltfn	**Län**

Märketikett 1 per prov	**WGS 84 decimal, Latitud** syd-norr mellan 55.33000 – 69.06000	**WGS 84 decimal, Longitud** väst-öst, mellan 10.96000 – 24.16000
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□

INSTRUKTIONER

1. Gör en bedömning om spillningen är från räv. Prov med tveksamt utseende analyseras inte. En räv-spillning plockas upp i en genomskinlig plastpåse. Knyt ihop påsen.
2. Det finns 2 etiketter per rävspillningsprov. En etikett sätts på plastpåsens utsida, den andra etiketten sätts på denna remiss, i rutan för märketikett. Lägg uppmärkta påsar med prover (max 5 st.) i ytterligare en plastpåse, knyt ihop.
3. För varje prov fylls **kartkoordinater** för fyndplatsen i med 7 siffror enligt kartsystemet **WGS 84 decimal** (från GPS eller från internet, t.ex. www.enviro.se eller www.hitta.se där andra koordinatsystem kan konverteras till WGS 84 decimal). Fyll i namn, mobilnummer, **kommun** och län. Är koordinater felaktiga eller angiven kartpunkt inte hamnar i angiven kommun så analyseras INTE spillningsprovet! **Kontrollera att WGS 84 decimal koordinaterna är rimliga:** Latitud ska vara mellan sydligast **55.33000** och nordligast **69.06000**. **Longitud** ska vara mellan västligast **10.96000** och östligast **24.16000** (ungefärliga Sveriges yttergränser).
4. Lägg påsen med spillningsprover i vadderat kuvert tillsammans med denna ifylda remiss, förslut kuvert med tejp eller häfta ihop, och posta (förfrankerat kuvert).
5. Antalet spillningsprover att samla från varje kommun anges av Jägareförbundets kontaktpersoner. Insamlingsresultat och analysresultat redovisas på www.sva.se VGV →

Stort tack för din insats för övervakningen av dvärgbandmask i Sverige!

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT
besök. Ulls väg 26 **post.** 751 89 Uppsala
telefon. 018 67 40 00 **fax.** 018 30 91 62 **e-post.** sva@sva.se
webb. www.sva.se **org nr.** 20 21 00-1998

1 (2)

SVA17942-3

SVA

Dvärgbandmasköervakning 2012
Länsjaktvårdsförening, kontaktperson

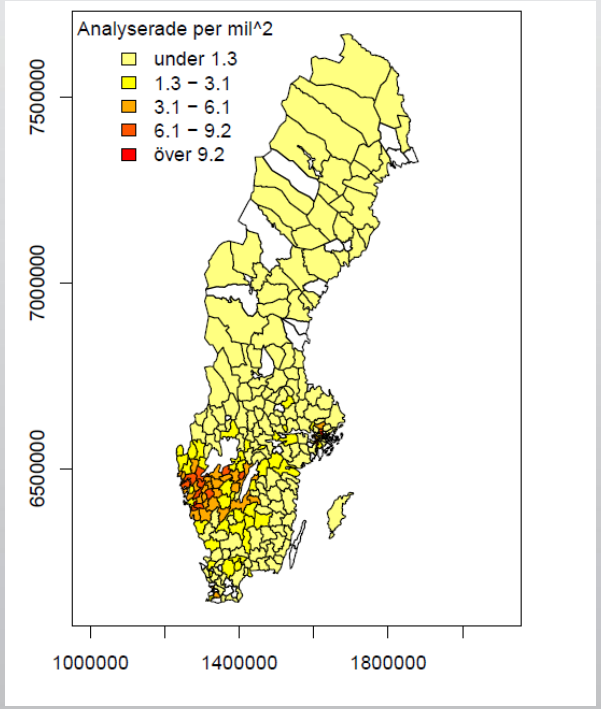

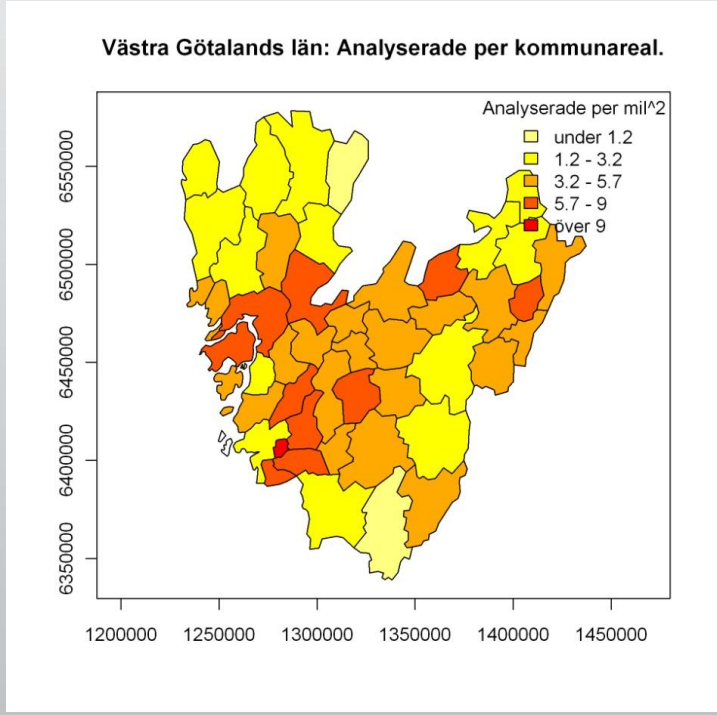

Bestämt antal rävträck per kommun att samla in

Upp till 6 000 prover kan insamlas totalt, att skickas in till SVA

Upp till 4 000 prover analyseras inom övervakningen

Rävinsamling 2011

För övervakning av dvärgbandmask:
3 000 rävkroppar
Arbetsintensiv hantering av kroppar och tarmar för analys

Rävträckinsamling Sörmland 2011

Intensiv insamling i område med känd smitta.
Försök med lokala jägare som insamlare, via Svenska Jägareförbundet.

Rävträckinsamling 2011Sörmland, resultat

- Provrutor 2x2 km, centrum Klastorp. 25 km radie
- 822 prover från 267 av totalt 535 rutor (50%)
- Ganska bra resultat, kan bli bättre! Återkoppling till insamlare fungerade inte bra. Flera led för informationsflödet försvårar.
- SVA utvecklat ny PCR-metod för analys av ägg i träcken, varför proverna inte analyserades under 2011
- Analyser av träck insamlat under 2011 pågår nu under **2012**.

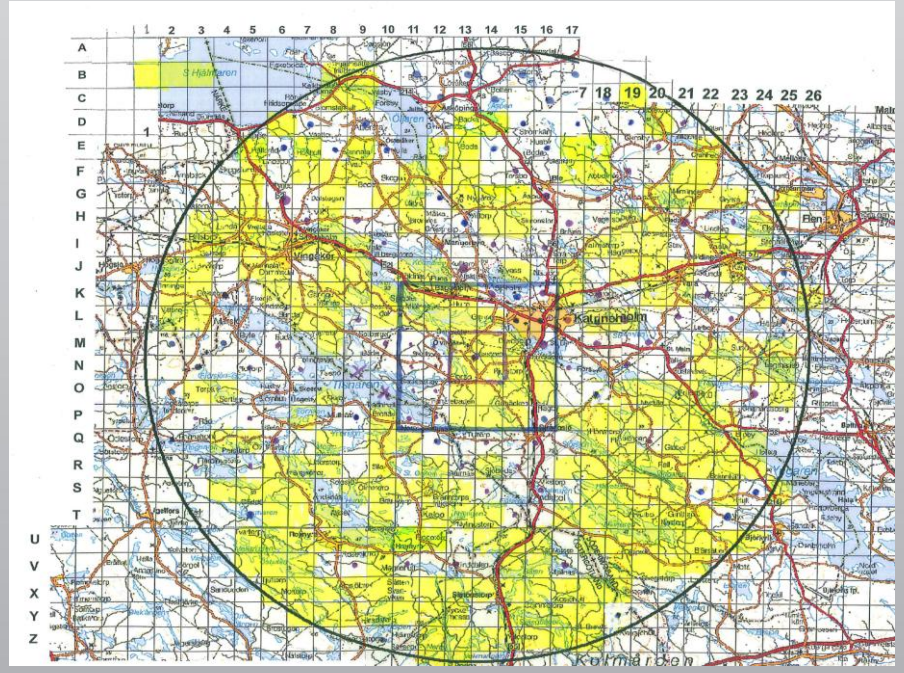

Gula rutor: prover har inkommit
Vita rutor: inga prover

Rikstäckande rävträckinsamling 2012

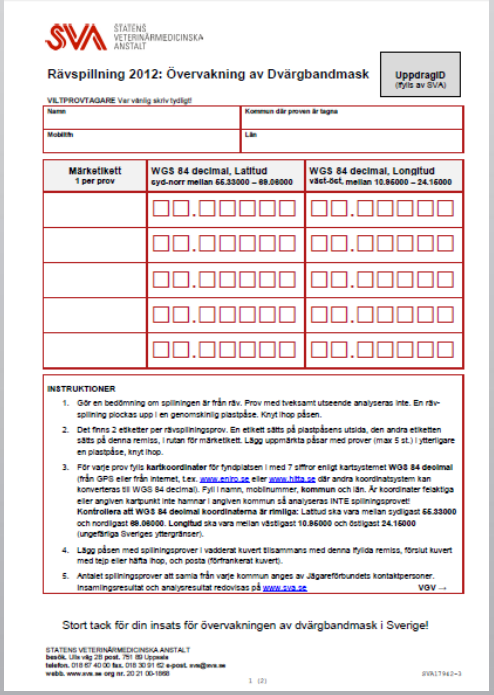

SVA STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

Rävspillning 2012: Övervakning av Dvärgbandmask

UppdragID (ifylls av SVA)

VILTPROVTAGARE Var vänlig skriv tydligt!

Namn	Kommun där proven är tagna
Mobiltfn	Län

Märketikett 1 per prov	WGS 84 decimal, Latitud syd-norr mellan 55.33000 – 69.06000	WGS 84 decimal, Longitud väst-öst, mellan 10.95000 – 24.15000
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□

INSTRUKTIONER

1. Gör en bedömning om spillningen är från räv. Prov med tveksamt utseende analyseras inte. En räv-spillning plockas upp i en genomskinlig plastpåse. Knyt ihop påsen.
2. Det finns 2 etiketter per rävspillningsprov. En etikett sätts på plastpåsens utsida, den andra etiketten sätts på denna remiss, i rutan för märketikett. Lägg uppmärkta påsar med prover (max 5 st.) i ytterligare en plastpåse, knyt ihop.
3. För varje prov fylls **kartkoordinater** för fyndplatsen i med 7 siffror enligt kartsystemet **WGS 84 decimal** (från GPS eller från internet, t.ex. www.eniro.se eller www.hitta.se där andra koordinatsystem kan konverteras till WGS 84 decimal). Fyll i namn, mobilnummer, **kommun** och län. Är koordinater felaktiga eller angiven kartpunkt inte hamnar i angiven kommun så analyseras INTE spillningsprovet!
   Kontrollera att WGS 84 decimal koordinaterna är rimliga: Latitud ska vara mellan sydligast **55.33000** och nordligast **69.06000**. **Longitud** ska vara mellan västligast **10.95000** och östligast **24.15000** (ungefärliga Sveriges yttergränser).
4. Lägg påsen med spillningsprover i vadderat kuvert tillsammans med denna ifylda remiss, förslut kuvert med tejp eller häfta ihop, och posta (förfrankerat kuvert).
5. Antalet spillningsprover att samla från varje kommun anges av Jägareförbundets kontaktpersoner. Insamlingsresultat och analysresultat redovisas på www.sva.se

VÄND →

Stort tack för din insats för övervakningen av dvärgbandmask i Sverige!

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT
besök, Ulls väg 28 **post**, 751 89 Uppsala
telefon, 018 67 40 00; **fax**, 018 30 91 62 **e-post**, sva@sva.se
webb, www.sva.se **org nr**, 20 21 00-1898

1 (2)

SVA17942-3

Samma princip som under 2011

Rikstäckande rävspillningsinsamling 2012

1. Identifiera rävspillning: storlek, form, placering
2. Ett prov per plastpåse
3. Märk plastpåsen med ID-etikett. Gnugga fast etiketten noga på plastpåsen.
4. Fyll i blanketten. Upp till fem prover noteras på en blankett och kan skickas med en provpåse (vadderat kuvert). GPS-koordinater (WGS 84 digital) och kommun viktigast!
5. Prover läggs i en ytterplastpåse, sedan läggs prover och ifylld blankett i provpåsen och postas i brevlåda.

Blanketten med instruktioner på baksidan

Kan hämtas från:

http://www.sva.se/upload/Redesign2011/Pdf/Analyser%20och%20produkter/Remisser/POV/Remiss_ravspilln2012.pdf

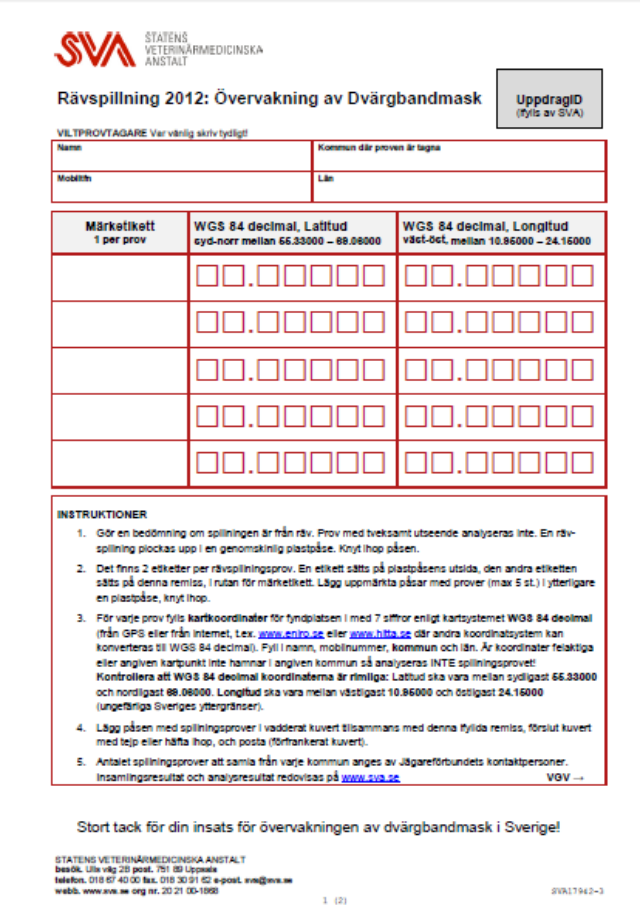

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

Rävspillning 2012: Övervakning av Dvärgbandmask

UppdragID (fylls av SVA)

VILTPROVTAGARE Var vänlig skriv tydligt!

Namn	Kommun där proven är tagna
Mobiltlfn	Län

Märketikett 1 per prov	WGS 84 decimal, Latitud syd-norr mellan 55.33000 – 69.06000	WGS 84 decimal, Longitud väst-öst, mellan 10.95000 – 24.15000
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□

INSTRUKTIONER

1. Gör en bedömning om spillningen är från räv. Prov med tveksamt utseende analyseras inte. En räv-spillning plockas upp i en genomskinlig plastpåse. Knyt ihop påsen.
2. Det finns 2 etiketter per rävspillningsprov. En etikett sätts på plastpåsens utsida, den andra etiketten sätts på denna remiss, i rutan för märketikett. Lägg uppmärkta påsar med prover (max 5 st.) i ytterligare en plastpåse, knyt ihop.
3. För varje prov fylls **kartkoordinater** för fyndplatsen i med 7 siffror enligt kartsystemet **WGS 84 decimal** (från GPS eller från internet, t.ex. www.enro.se eller www.hitta.se där andra koordinatsystem kan konverteras till WGS 84 decimal). Fyll i namn, mobilnummer, **kommun** och län. Är koordinater felaktiga eller angiven kartpunkt inte hamnar i angiven kommun så analyseras INTE spillningsprovet! **Kontrollera att WGS 84 decimal koordinaterna är rimliga:** Latitud ska vara mellan sydligast 55.33000 och nordligast 69.06000. Longitud ska vara mellan västligast 10.95000 och östligast 24.15000 (ungefärliga Sveriges ytterpränser).
4. Lägg påsen med spillningsprover i vadderat kuvert tillsammans med denna ifylda remiss, förslut kuvert med tejp eller häfta ihop, och posta (förfrankerat kuvert).
5. Antalet spillningsprover att samla från varje kommun anges av Jägareförbundets kontaktpersoner. Insamlingsresultat och analysresultat redovisas på www.sva.se

VGV →

Stort tack för din insats för övervakningen av dvärgbandmask i Sverige!

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT
besök. Ulls väg 26 post. 751 89 Uppsala
telefon. 018 67 40 00 fax. 018 30 91 62 e-post. sva@sva.se
webb. www.sva.se org nr. 20 21 00-1868

1 (2) SVA17942-3

Att samla rävspillning: Rätt djurart och säker provtagning

Typisk rävspillning Ses ofta som markering på sten, stubbe, stig osv. Cirka 6-10 cm lång, 1-2 cm tjock, ofta spetsig ände. Kan innehålla djurhår, skalbaggsdelar, fruktkärnor, osv.

1. Säker provtagning Använd plasthandskar för extra skydd. Trä en plastpåse över handen och ta upp tråcken i påsen. Vräng av påsen från handen, knyt ihop.

2. Sätt en **märketikett** på påsen. Notera fyndplatsen på t.ex. GPS, eller via kartprogram på internet. Använd WGS 84 decimal systemet för kartkoordinaterna.

3. Blanketten fylls i. Den andra etiketten med samma löpnummer som insamlat prov ska sättas i rutan för **Märketikett** på denna blankett. Fyll i **koordinaterna** för platsen där provet hittades, samt namn, mobilnummer, **kommun** och län.

4. Lägg upp till fem påsar med spillningsprov i en **ytterplastpåse**. Använda handskar kan läggas i samma påse. Pressa ut luft, knyt om. Fyll i blanketten med koordinater för varje ytterligare samlat prov.

5. Lägg ner plastpåsen med prover i vadderat kuvert. Lägg **ifylld blankett** i samma kuvert. Tejpa eller häfta igen kuvertet. Posta.

Stort tack för din insats för övervakningen av dvärgbandmask i Sverige!

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT
besök. Ulls väg 26 post. 751 89 Uppsala
telefon. 018 67 40 00 fax. 018 30 91 62 e-post. sva@sva.se
webb. www.sva.se org nr. 20 21 00-1868

2 (2) SVA17942-3

Koordinater anges i WGS 84 digital

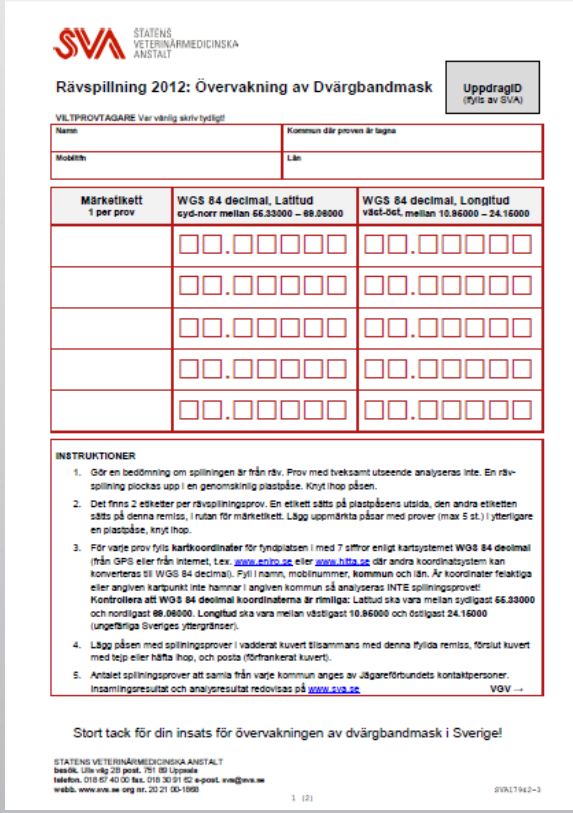

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

Rävspillning 2012: Övervakning av Dvärgbandmask

UppdragID (fylls av SVA)

VILTPROVTAGARE Var vänlig skriv tydligt!

Namn	Kommun där provet är lagna
Mobiltlfn	Län

Märketikett 1 per prov	WGS 84 decimal, Latitud syd-norr mellan 55.33000 – 69.06000	WGS 84 decimal, Longitud väst-öst, mellan 10.95000 – 24.15000
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□
	□□.□□□□□	□□.□□□□□

INSTRUKTIONER

1. Gör en bedömning om spillningen är från räv. Prov med tveksamt utseende analyseras inte. En räv-spillning plockas upp i en genomskinlig plastpåse. Knyt ihop påsen.
2. Det finns 2 etiketter per rävspillningsprov. En etikett sätts på plastpåsens utsida, den andra etiketten sätts på denna remiss, i rutan för märketikett. Lägg uppmärkta påsar med prover (max 5 st.) i ytterligare en plastpåse, knyt ihop.
3. För varje prov fylls **kartkoordinater** för fyndplatsen i med 7 siffror enligt kartsystemet **WGS 84 decimal** (från GPS eller från internet, t.ex. www.eniro.se eller www.hitta.se där andra koordinatsystem kan konverteras till WGS 84 decimal). Fyll i namn, mobilnummer, **kommun** och län. Är koordinater felaktiga eller angiven kartpunkt inte hamnar i angiven kommun så analyseras INTE spillningsprovet! **Kontrollera att WGS 84 decimal koordinaterna är rimliga:** Latitud ska vara mellan sydligast **55.33000** och nordligast **69.06000**. **Longitud** ska vara mellan västligast **10.95000** och östligast **24.15000** (ungefärliga Sveriges yttergränser).
4. Lägg påsen med spillningsprover i vadderat kuvert tillsammans med denna ifylda remiss, förslut kuvert med tejp eller häfta ihop, och posta (förfrankerat kuvert).
5. Antalet spillningsprover att samla från varje kommun anges av Jägareförbundets kontaktpersoner. Insamlingsresultat och analysresultat redovisas på www.sva.se

VGV →

Stort tack för din insats för övervakningen av dvärgbandmask i Sverige!

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT
besök. Ulls väg 28 post. 751 89 Uppsala
telefon. 018 67 40 00 fax. 018 30 91 62 e-post. sva@sva.se
webb. www.sva.se org nr. 20 21 00-1998

1 (2) SVA17942-3

Koordinater på GPS – ställ in för WGS 84 digital.

Alternativ: använd internet
www.eniro.se
Öppna karta, zooma in till området där man plockat upp rävspillningen. I höger kant finns ”På kartan”, längst ner i listan finns ”GPS-koordinat”. Klicka på den rutan, så dyker en punkt upp med ”Koordinater ” i 4 olika system. Välj WGS 84 decimal koordinaterna och fyll i på blanketten.

http://www.sva.se/sv/Djurhalsa1/Zoonoser/Ravens-dvargbandmask/

Information om årets övervakning av dvärgbandmask på SVAs webbsidor
Länkar: Remiss (pdf) och instruktioner för viltprovtagare

Resultat av insamlingen

www.sva.se

Redovisning SVA hemsida

- Inkomna prover (antal, plats)
- Analysresultat
- Icke godkända prover (t.ex. fel djurart, fel gps-koordinater

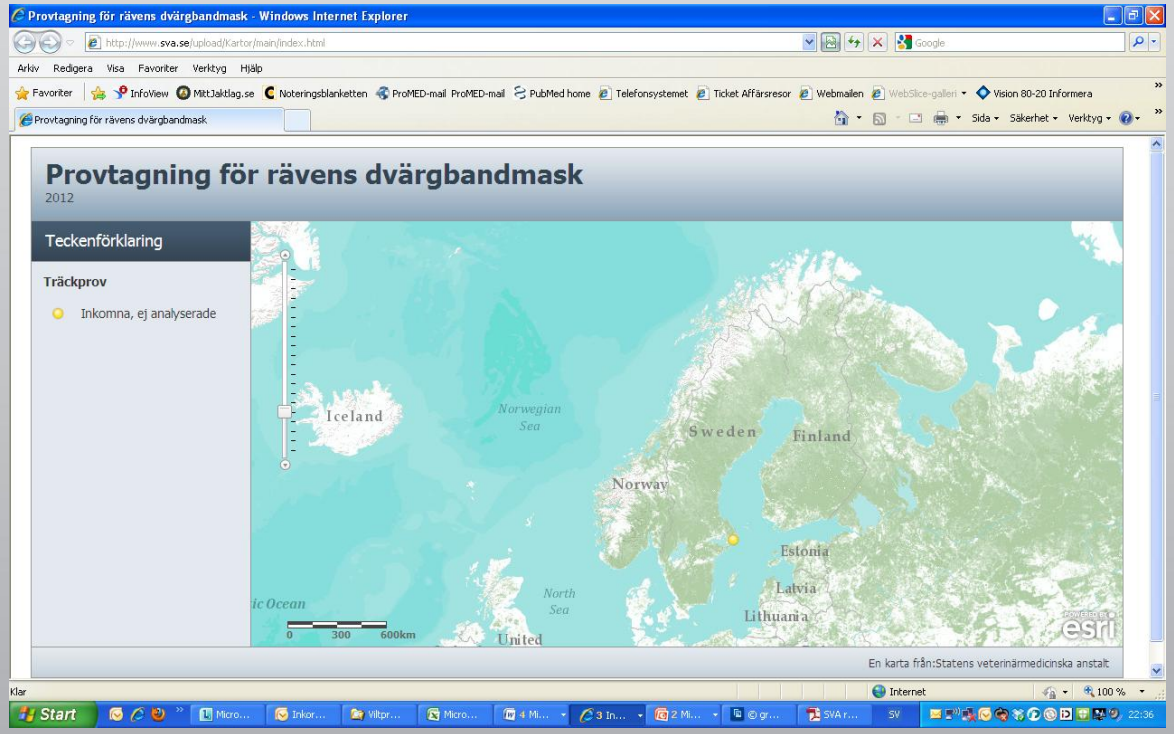

SVAs övervakning av viltsjukdomar

- Bygger på att fallvilt och sjukliga förändringar från vilt skickas in
- Kartonger (3 st största och 3 st näst-största kartongstorleken med plastsäckar, buntband, blanketter) skickas ut till kontaktpersoner under juni-juli.
- Alltid kontakt med SVA (telefon: 018-674000, mejl: vilt@sva.se) om viltmaterial som ska skickas in. Fraktsedel kan mejlas efter kontakt med SVA, så frakten är betald.

Vad ger insamlingarna för resultat?

Ökad kunskap om sjukdomar och hälsa hos vilt i Sverige
Underlag för rapportering av anmälningspliktiga sjukdomar

Resultat av insamlingarna under fågelinfluensautbrottet 2006:
Forskning på materialet har lett till att viltpatolog Caroline Bröjer gjorde sin doktorsavhandling på fågelinfluensa 8 juni 2012.

Pågående forskning på Viltsektionen, SVA

Ölandsälgar: Kalvdödlighet (Jonas Malmsten)

Varför finns det så få älgkalvar på Öland?

Radiosändare på vuxna älgar, dräktighetsundersökning av älgkor, obduktion av hittade döda älgkalvar.

Harpest

Tularemiforskning, Gete Hestvik SVA

Harpesten sprider sig söderut i Sverige, och ses både hos skogs- och fälthare numera. Gete ska forska om harpest under de kommande två åren.
Inre organ; lungor-hjärta, mag-tarmpaket och huvud (hjärna) önskas in från fält- och skogsharar skjutna under jaktsäsongen 2012-2013. Mer specifik info till Viltprovtagarna kommer.

Pågående forskning på Viltsektionen, SVA

Skabb

Skabb hos vildsvin diagnosticerades på SVA 2009.
Studier pågår om vildsvin smittas av rävar , utegående tamgrisar eller har en egen variant av skabben.

SVA vill ha in ofrysta hudbitar (A4-storlek) från skjutna vildsvin med hudförändringar som kan vara skabb.

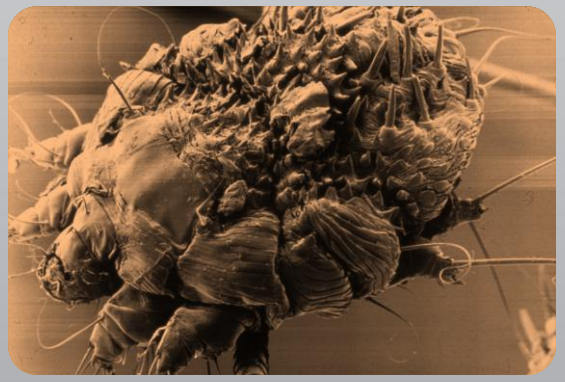

Information om andra undersökningar

Blyhaltsmätning av älgfärs från jägarfrysar

Livsmedelsverket (SLV),
Jägareförbundet, och SVA, rapport klar juni 2012

Blysplitterundersökning av skjutna rådjur och vildsvin 2012

SLV, Jägareförbundet, SVA. Pågår nu.

Uppsvampad blykula, lämnar blyrester i djurkroppen (foto: forum.robsoft.nu)

Uppsvampad kopparkula, lämnar inga blyrester i djurkroppen

Hjort skjuten med blykula: vita prickar är blyfragment

Att utveckla Viltprovtagareorganisationen

- Utvidga nätverket, koppla ihop Jägareförbundets Kustnätverk med viltprovtagarna.
- Rapporteringsmall för att meddela sjuklighet och dödlighet hos vilt (t.ex. enligt modell Länsstyrelsernas rovobs?)
- Återrapportering av resultat från SVA – via hemsidan, länsvis rapportering, nedladdningsbara fallrapporter.

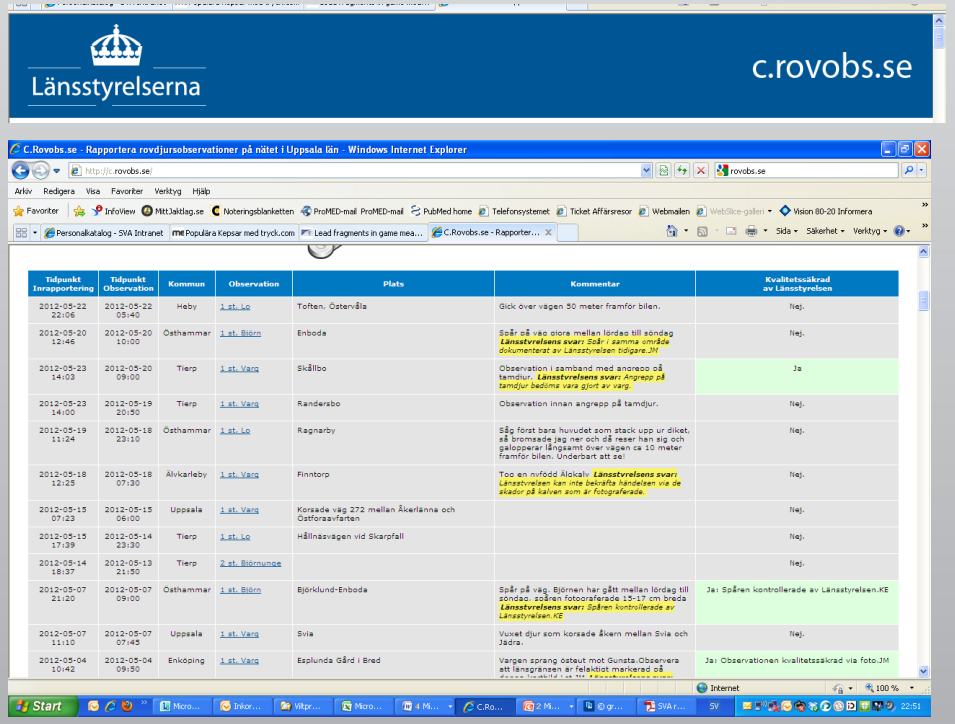

Tidpunkt Inrapportering	Tidpunkt Observation	Kommun	Observation	Plats	Kommentar	Kvalitetssäkrad av Länsstyrelsen
2012-05-22 22:06	2012-05-22 05:40	Heby	1 st. Lo	Toften, Östervåla	Gick över vägen 50 meter framför bilen.	Nej.
2012-05-20 12:46	2012-05-20 10:00	Östhammar	1 st. Björn	Enboda	Spår på väg olora mellan lördag till söndag *Länsstyrelsens svar: Spår i samma område dokumenterat av Länsstyrelsen tidigare.JM*	Nej.
2012-05-23 14:03	2012-05-20 09:00	Tierp	1 st. Varg	Skällbo	Observation i samband med anogeo så tamdjur. *Länsstyrelsens svar: Angrepp på tamdjur bedöms vara gjort av varg.*	Ja
2012-05-23 14:00	2012-05-19 20:50	Tierp	1 st. Varg	Randersbo	Observation innan angrepp på tamdjur.	Nej.
2012-05-19 11:24	2012-05-18 23:10	Östhammar	1 st. Lo	Ragnarby	Såg först bara huvudet som stack upp ur diket, så bromsade jag ner och då reser han sig och galopperar långsamt över vägen ca 10 meter framför bilen. Underbart att se!	Nej.
2012-05-18 12:25	2012-05-18 07:30	Älvkarleby	1 st. Varg	Finntorp	Tog en nyfödd Älgkalv. *Länsstyrelsens svar: Länsstyrelsen kan inte bekräfta händelsen via de skador på kalven som är fotograferade.*	Nej.
2012-05-15 07:23	2012-05-15 06:00	Uppsala	1 st. Varg	Korsade väg 272 mellan Åkerlanna och Östforasavfarten		Nej.
2012-05-15 17:39	2012-05-14 23:30	Tierp	1 st. Lo	Hällnäsvägen vid Skarpfall		Nej.
2012-05-14 18:37	2012-05-13 21:50	Tierp	2 st. Björnunge			Nej.
2012-05-07 21:20	2012-05-07 09:00	Östhammar	1 st. Björn	Björklund-Enboda	Spår på väg. Björnen har gått mellan lördag till söndag. spåren fotooraferade 15-17 cm breda *Länsstyrelsens svar: Spåren kontrollerade av Länsstyrelsen.KE*	Ja: Spåren kontrollerade av Länsstyrelsen.KE
2012-05-07 11:10	2012-05-07 07:45	Uppsala	1 st. Varg	Svia	Vuxet djur som korsade åkern mellan Svia och Jadra.	Nej.
2012-05-04 10:42	2012-05-04 09:50	Enköping	1 st. Varg	Esplunda Gård i Bred	Vargen sprang österut mot Gunsta.Observera att länsgränsen är felaktigt markerad så	Ja: Observationen kvalitetssäkrad via foto.JM

Frågor och information:

Daniel Ligné, Svenska Jägareförbundet 070-330 06 73, daniel.ligne@jagareforbundet.se

Erik Ågren, SVA Viltsektionen 018-674278, erik.agren@sva.se, viltfrågor generellt: vilt@sva.se

TACK för din insats!